

Kárétía **Ebeq sáhnsahwe ahtebé** **ehwehne.**

Kárétíawe marakó áwíre. Poraga mitaq Sísa éhweh síwáhnoréna mitaq suena mó ke suwah-peq pokúwe. Anehe péhe éhwéh síwáhnoro kegá Kárétía marakó séra mahraréra, Peh Sísansabé aiq pútare ate sansámé íre awehraq kéhre. Mósísiga miraoro ú ehweh moq sehgióro uwana Poraga mi ehwéh irena mi pehe éhwéhnu keyabé anotahtaq abiahnsanéna mah pahsí sehiranúwe. Wega sehiranéna, Mósísiga miraoro ú ehwehniká íre séhréh aitahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá sehgiro kegá oga mérapeq awaq mianeherawoe. Minayabe Sísane sánsá ambubu atawéq Manikáne Awanka iwiáh aitéh íwiáh sehgiратаq peh kaweq sansánigehe úwe.

Poraga Kárétía marakórápéqté ké siu pahsíe.

¹ Íné Pora eqmaq núwátóya aní múge. Íre wehukega omaq intera eqmaq núwátówe. Írakaumo. Sísa Karáhéreq we iriwe oganúq ato ani, Maniká Iteriboreqka omaq intera eqmaq núwátóye.

² Íné Porane páhsi sáhnsahwe tagahro. Ínéreq moke mahtaqté Sísa tagariáh kéreqka ite Kárétía marakórápéqté Sísa tagariáh kéné páhsi eqmaq suone.

³ Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

4 Maniká Iteriboga Sísa Karáhé iwíáh atowana amahnága ahbabáq aruqaruro kegá mirao serah-niyeho éna ite kaweraitanieéna itene ahbabáqsabe putiowe.

5 Minayabe Manikánsabe ahriahri iwíáh íwíáh atone. Aiq míre.

Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre i ehwéhne.

6 Wene animári míageheéna Manikánka omaq itaráirana Sísa Karáhéga séhréh aitaráiraq itega wensabé aiq pútare atárówe. Amahnága mó kené ehweh sehgiioneheéq ite omaq itarái aní apubúue áúwáhwe. Miraonsabé áhtenuge.

7 Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre. Mó ehwéhmé íre aiq pútaq ehwéhne. Mó kegá Sísa Karáhéne ehweh úbíráhbíq ehwehnue íwáhnoruro puaq ite íre tábúsoqme iwíáhurowe.

8 Ínéga kaweq ehwéh teiátáutaq aiq pútaq ehwéh íwáhnorurauge. Amahnága ínégabópoq íópeqté ánínkáboq mó ehwéh teiýyataq Manikánka, Iraipéq pokúno aitahnawe aiq kawerinae.

9 Aiq teiúge. Mónkakáq teiníe. Mó anínká itega téh írátó ehwéh íre teiasa peh mó ehwéh teinaraq Manikánka, Iraipéq pokúno atahnawe aiq ábéranae.

10 Wehukega ínénsabe iwíáh íwíáhigeheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Manikánka kaweróne aintankeheéna iraruge. Wehukega ínénsabe suwahbankeheéna mah arámbéhriugo? Írakaumo. Wehukega ínénsabe suwahbankeheéna arambehriutaq tahirímé Sísa Karáhéne arambehriu aní íre mío irino.

Manikánka Pora eqmaq auwo ehwehne.

11 Néne iyahnabo anímárino, Teiníboq írátíáhro. Ínéga teiú káwéq éhwéhmé wehukenínká íre áhwáráraire.

12 Mó kegá mi ehwéh íre teniátówe. Mó kegá mi sansá íre níwáhnorurowe. Sísa Karáhéga webataq mi sansá sokigi aintáráire.

13 Ite íráhmé ínéga miraurau sansámé aiq íráhwe. Ite iwíáhóme ínéga Sísa íre tagariarautaq Asiu kené sánsánsábé iwíáh íwíáhéna tábúsoqme sehgirauge. Mi tanáhráq Sísa tagaríáh keyábé íre nirutaboiria peh anotahtaq síwíoqnéna moke mi ke subiqme parabaruanie íwíáhuraige.

14 Íné nigaqñane sansánsábé iwíáh íwíáhéna nánuwahrah Asíú kéné sánsá kawerue sehgirauge. Ínéga sehgiraunka moke néne wehgau kiotaikuraige.

15 Náinoga íné íre maqintotaq Manikánka omaq intena séhréh aintena néne arambehri mirainkehe aintowe.

16 Anehe wene kaweq ehwéh nahnso ke korerinkeheéna Manikánka wenahni Sísa sokigi aníátáire. Sokigi aníátáirana minayabe mó keyábé íre kasenuraige.

17 Ínéga Sísa íre tagahwataq mó kegá wene arambehri miraigeheéna Manikánka omaq sitena siqmarowara se Sarúsarama suwahpeq míówe. Anehe Manikánka Sísa sokigi aníátáirana mi kebá íre kiragaraige. Téhwe Árébía marákórápéq kowéna anehe Támákása suwahpeq kouwekuraige.

18 Apahtáro ópéq parabaguraitaq Píta taganieéna Sarúsarama suwahpeq kiwéna 15 wehekáh weba míaraige.

19 Mi tanáhráq ínégá mó ke Manikánka eqmaro kewe íre tagarauge. Peh morá Sémísi itene Wah-nahne ábákawa tagarauge.

20 Ínégá sehiranue teiúmé aiq pútariahnsanuge. Manikánka tagaríéh púana péhe éhwéh íre iraruge.

21 Anehe Síría marákórápéqkákáq Sírísía marákórápéqkákáq kowara

22 Súría marákórápéqté Sísá tagaríáh kégá ínénku íre tagarowe.

23 Mó kégá sensabé, Íwíoqnarai anínká amahnága Sísane sánsá sehíre. Sísá tagaríáh ké subiqme parabaruaníe urai anínká amahnága Sísá éhweh teri terinire uowara írátówe.

24 Manikánka íné aiq kaweraintáráinsabé sega wensabé iwíáh iwíáh atárówe.

2

Sísá tagaríáh kéréq wahnahno kereq Porareq monseráh iwíáhu ehwéhne.

¹ Áhnte opéq 14 opéq parabaguraitaq Sarúsarama suwahpeq mó kirauge. Ínéreq Páhnábásareqka Táítása meqmeta móátaráúye.

² Ínéreq mibeqté Sísá tagaríáh kéréq wahnahno kereqka momiwíuraunaraq wahnahno ke sebataq ehweh teriátáuge. Nahnsó ke teri terinurau ehwéh teriátáuge. Manikánka mi iwíáh aintena, Kire-rio aintááirana kireríátáuge. Ínégá áhwára áhwára arámbéhríoneho éna sega néne ehweh iwíáhue tagariagehéna nahnsó ke teri terinurau ehwéh teriátáuge.

³ Íné sénítái aní wenáwíq Táításawe íre Asiu anínéna peh Káríki marákórápéqté áníne. Mibeqté

kégá, Táitásane áú amurúróáhro ue íre pagu pagunurowe.

⁴ Mó kegá ahboeraneheéra séra itensabé, Ite moq Sísa tagariona anímáí múne éra péhenurowe.

Itega Sísa Karáhéne sansá sehgiráúnayabé Mósísine ehwehnka ite íre saiqnariaraire. Mi ehwéhnká ite moq saiqnariankeheéra ahboeréhra kegá ite tagéra Táitásane áú amurúróáhro éra pagu pagunurowe.

⁵ Ite nahnso kegá aiq pútaq sansá kawerue miraigeheéq itega sensabé págegeue ahqáho arítaráúnara sega wene áú íre amurú auwahráhurowe.

⁶ Manikánka wahnah kereq mó kereqsabé peh morá íwíáhi puana mibeqté wahnah keyábé íre áhtenuraige. Mi wahnáh kégá ínéga nahnso ke teri terinurau ehwéh irera o ehwéh íre teniátówe.

⁷ Segá néne ehweh irera iwíáhéra, Manikánka Pítansabé, Asiu ke kaweq ehwéh koreri terinúno atáráinserah wega ínénsabe, Nahnso ke koreri terinúno aintáráire íwíáhurowe.

⁸ Manikánka Píta omaq atena Asiu kebá eqmarena págegeue séhréh atéhnserah wega íné omaq intena nahnso kebá eqmaq nuwena págegeue séhréh aintéhre.

⁹ Manikánka mi arámbéhriráq intonsabe mibeqté kéné wahnahmarí sensíwíq Pítareh Sémísireh Sónirehga ahtebéra ínéreq Páhnábásareq mehweh aítárówe. Sereq itereq morá íwíáhéq, Ínéreq Páhnábásareq nahnso kebá arambehri kéhrara se Asiu kebá arambehri kéhre íwíáhuraune.

¹⁰ Segá peh morá éhwéh teiera, Tabonah keyábé ahrreraq matawéq se nárie sansa síwáhnorotao

aitárówe. Íné nárie sansa aiq sokigi aritena mókakeakáq mirainie teriátáuge.

Poraga Pítane ahabábáq pahsuo ehwehne.

¹¹ Pítaga Ántióka suwahpeq míarairana ehweh atáráuge. Wega miraurai sansámé íre kaweq sansáne.

¹² Pítaga Ántióka suwahpeq téh suraitaq Sísa tagariáh náhnsó kéreq moráráq táhutahururaire. Sémisiga eqmaq súátái Asíú kégá mitaq surowana Pítaga suro keyábé áhreéna nahnso kebá moráráq íre táhutahururaire. Suro Asíú kégá mahra íwiáhéra, Nahnso kegá Sísansabé aiq pútare atehrara sene síú amurúruáhro íwiáhurowe. Mira íwiáhuronsabé abiahnsa atéhoéna Pítaga áhreéna nahnso kebá mónkakáq moráráq íre táhutahururaire.

¹³ Pítaga mi ahabábáq sánsá miraurainsabé mó Asiu kegá moq mina tahnsa urowe. Sene ahabábáq Páhnábása insoq atárówe.

¹⁴ Segá aiq pútaq ehwéh íre tábúsoqme sehgirowana tagéna ómi míarotaq Pítansabé wene ahabábáqsabe ehweh atáráuge. Ínéga wensabé, Are Asiu anínéwé téh suronaraq Asiu kené sánsá íre sehgiro peh nahnso kené sánsá mirarurone. Minayabe amahnága árahinsabé nahnso keyábé, Asiu kené sánsá sehgióro eno urauge.

Sísansabé aiq pútare atéh ánímé Manikánka kaweqtaq míahne atéh éhwéhne.

¹⁵ Iteinoibo Asiu ke míáh púara ite maqitónsabe ite moq Asiu ke méq ahabábáq nahnsó ké íre míone. Írakaumo.

¹⁶ Manikánka Mósísine ehweh sehgi ánínsabé, Mi ehwéh kawerue sehgiro puah kaweqtaq míahne

atehro? Írakaumo. Ite aiq iahtebónawe peh morá Sísa Karáhénsabe aiq pútare atéh ánínsábé, Kaweqtaq míahne atéhre. Minayabe Manikánka, Kaweqtaq míahwe aitankeheéq Sísa Karáhénsabe aiq pútare atone. Mó morá áh íre kéhre. Írakaumo. Peh morá Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka, Kaweqtaq míahwe aitéhre. Mósísine ehweh sehgi ánínká moke mi ehwéh íre sehgoráhire. Írakaumo. Minayabe Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne íre atéhre.

¹⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare aitárotaq Manikánka, Kaweqtaq míahwe aitárairaq anehemé nahnso kegá ahbabáronserah Sísa Karáhéga ahbabáq áhwárehro? Írakaumo.

¹⁸ Íné saiqnariéh sánsá súáhnaq anehe mi sansá mó sehgiónaraqmé ahbabáq ani úkorahuge.

¹⁹ Íné pusa ání tahnsa míógana Mósísine ehwehnka íné íre saiqnariéhre. Íre sehgoráhunka pusa ání tahnsa úkurauge. Manikánka, Oga míahno aintankeheéna pusa ání tahnsa úkurauge.

Sísa Karáhéga oganúq intowe. Awankátaq táhpawe putiotaq íné moq wereq moráráq pukowana

²⁰ oganúq intowe. Oganúq intowana amahnága íné nuwahbeh iwíáh íre mirauge. Írakaumo. Sísa Karáhéga nirupipeq mía míai puana we awahbeh iwíáh sehgiúge. Manikáne ahninkáwágá ínénsabe arutaboirena néne ahbabáqsabe pukú púana wensabé aiq pútare atena we awahbeh iwíáh sehgiúge.

²¹ Mósísine ehweh sehgió keyábé, Kaweqtaq míahwe aritéhtáq tahirímé Sísa Karáhé pehipi pukú

irino. Manikánka ínénsabe arutaboiraintéh púana inehepeq íre súdoqe.

3

Mósísine sánsánkákáq Sísansabé aiq pútare atona sansánkákákásabé éhwéhne.

¹ Kárétia marákórápéqté kéó, árahinsabé múguwahgu ke úkuroo? Sísá Karáhé awankátaq táhpawe putio ehwéh pahsuqme teiátáúnaq írátówe. Amahnága péhe éhwéhnsabé aiq pútare atáhnsabé itega múguwahgu iwíáhówe. Inseréhga péhe éhwéh teiátóo?

² Peh morá kásé éhwéh teiníboq írátíáhro. Mósísine ehweh sehgiroonsabé Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísá éhweh ireq minayabe aiq pútare atáronsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

³ Téh Manikáne Awanka ite séhréh aitaráiraq kaweq sansánurowe. Amahnága mi sansá sueq, Iteriahriáh kaweqtaq míahrahúne iwíáhoo? Mina tahnsa múguwahgu iwíáhwé arah iwíáhoo?

⁴ Manikánka séhréh aitena sokigi aiátáime amahnága sueq anetaníbo iwíáhoo? Íné iwíáhume ite íre ibitagire.

⁵ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana ótaq sansá mirauraire. Mósísine ehweh sehgiroonsabé Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísá éhweh ireq minayabe aiq pútare atáronsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka Ébáráhma éhweh mahraréna,

Wega Manikánsabe aiq pútare ato púana Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne atowe ire. *(Stat 15.6)*

⁷ Manikánsabe aiq pútare atáh ké Ébárahma kahnáh ké tahnsa úkowe. Minawé iahtebaho?

⁸ Naho Manikánka iwíáhéna, Kaweq ehwéhnsabé aiq pútare atáh náhnsó keyábé, Kaweqtaq míahwe aritaníe úwe. Minayabe Manikánka Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe. Wene ehwehnka Ébárahmansabé mahraréna, Arega miraónayabé moke mah marákó márakóipéqté ké kaweraritaníe ire.* *(Stat 12.3, 18.18, 22.18)*

⁹ Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atowana kaweratowe. Mina únserah Manikánsabe aiq pútare atáh ké moke kawerarítéhre.

¹⁰ Ínéga Mósísine ehweh sehgiúnsabé Manikánka aiq kaweraintankéhe íwíáho kewé wega kaweraritanabo? Írakaumo. Wega wene ehwehnka irarinserah mirainkehe. Wene ehwehnka mahraréna, Mósísine ehweh sehgió ké moke mi ehwéh íre sehgirataq Manikánka mi ke iraipéq eqmaq suanawire ire. *(Lo 27.26; Jeremaia 11.3)*

¹¹ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Wensabé aiq pútare atéh ání Manikánka kaweratahnana oga mía míainkehe ire. *(Habakuk 2.4)*

Mi ehwéhkná Mósísine ehweh sehgió keyábé aiq sokigi aiuwaq ite pahsuqme írátíonawe Manikánka mi ke íre kawerarítéhre.

---

* **3:8:** Manikánka teawu ehwehnsabé Ébárahmaga aiq pútare atena we Sísane aigaqna úkúwe.

12 Mósísine ehweh sehgie sansamé aiq pútare ate sansamé peh morá sánsápo? Írakaumo. Sehgie sansa mó sansáne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Mósísine ehweh peh moke mi ehwéh sehgió ké kaweqtaq míahrahowe ire. (*Wok Pris 18.5; Nehemia 9.29*)

13 Mósísine ehwehnka itereq moke wehukereq mi ehwéh íre sehgirataqsábé mahrarúwe. Mahraréna, Manikánka ite íre kaweraitanawire ire. Sísa Karáhéga ite séhréh aitanieéna awankátaq táhpagéna mah awíq meyomé Ahbabáq Anine. Mi awíq mewena itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe putawéna ite meirena kaweraitowe. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Awankátaq táhpawe putíéh ánímé Manikánka Ahbabáq Anine áwíratowe ire. (*Lo 21.23*)

14 Manikánka Ébaráhma kaweratowe. Kaweratená wensabé, Nahnsó ke kaweraritaníe ú ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe putiowe. Manikánka, Néniwa wehukeba eqmaraníe únsabe amahnága Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáh kébá Wenawa eqmaréhre. (*Esekiel 11.9; Jol 2.28-29; Sekaraia 12.10; Eqmaro 2.33*)

Mósísine ehwehnka Manikánka mirainauge ú ehweh íre meruahráhire i ehwéhne.

15 Néne iyahnabo anímáríno, itene sansánsábé iahreráq itena teiníe. Téhranítégá omaq maréhra ehwéhme mó morá ánínká mi ehwéh íre meruahráhire.

16 Naho Manikánka Ébárahmareq wenanahreqs-abé omasa éhwéh irarúwe. Íre ómi wene anahwaréhyabe peh morá ánínsabé irarúwe. Mi animé Sísa Karáhee.

17 Teiú éhwéh áwahe íráhro. Ebeq Manikánka Ébárahmansabé omasa éhwéh irarúwana anehe áhnte opéq 430 opéq parabagútaq Mósísine ehweh sehiranúwe. Manikánka Ébárahma teawu ehwéhmé Mósísiga sehiranú ehwehnká íre meruahráhire.

18 Mósísine ehweh sehironka Manikánka kaweraitéhtáq tahirímé wega Ébárahma teawu ehweh abehrúki irino. Manikánka Ébárahmansabé, Néne omasa éhwéh miranauge ú púana Manikánka mi éhwéh aiq miraúwe.

19 Aiq miraúnsabe Manikánka aneqsabé Mósísi iwíáh atowana wega sehgióro ú ehweh sehiranúo? Wehukega, Ite ahbabáq animári múne íwíáhigeheéna Mósísinsabé sehiranúno íwíáh atowe. Ébárahmane anahwa íre tutaq mi ehwéhnká wahnahnaritankeheéna Manikánka Mósísinsabé sehiranúno atowe. Manikánka mi éhwéh íópeqté ké teriuwara sega mibeq mahbeq arito ání teawúwana ómi mó kegá tagageheéna sehiranúwe.

20 Sehiranú animé Mósísiéna mibeq mahbeq arito ani míowe. Maniká peh morá ánínéna Ébárahma ehweh teawutaq mibeq mahbeq arito ání íre teawasa peh Ébárahma webataq teawuwe.

Mósísine ehwehinka ite íre saiqnarawéna wahnahnire i éhwéhne.

²¹ Mósísiga sehgióro ú ehwehniká Manikánka mirinauge ú ehweh kiotaikiro? Írakaumo. Íre kiotaikire. Sehgióro ú ehweh sehgiráúnaga oga mía míáúnaraq tahirímé mi ehwéhnká ite kaweraitéh irino.

²² Manikáne ehwehnka mahraréna, Ahbabáqka moke mah kehiná kéhíná saiqnaríéhre
(*Aroma 3.9-19*)
ire.

Mínayabe Sísa Karáhénsabe aiq pútare atona ke Manikánka kaweraitena Wenawa eqmaraníe ú púana iteba eqmaréhre.

²³ Sísa Karáhénsabe aiq pútare ate tanahráq íre suriotaq Mósísine ehwehnka moke wehuke saiqnariowe. Awehraq tanáhráq Sísansabé aiq pútare atageheéna mi ehwéhnká naho wehuke saiqnariowe.

²⁴ Sísa Karáhé íre tutaq Mósísine ehwehnka wehuke wahnahnúwe. Sísansabé aiq pútare atonayabé Manikánka kaweraitankeheéna Mósísine ehwehnka wahnahnúwe.

²⁵ Sísansabé aiq pútare ate tanahráq aiq awehraq kéhnsabé Mósísine ehwehnka amahnága ite íre saiqnarawena wahnahnaitéhre.

Sísansabé aiq pútare atonaga Manikáne animárí úqítéhre i ehwéhne.

²⁶ Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka itensabé, Néne animárí míáhwe aitéhre.

²⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wání meraunaraq itereq wereq morá ání tahnsa úkuraune.

²⁸ Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míaéq peh morá ání tahnsa ké úne. Asiu kereq

nahnso kereq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé ápeq méyáh kéreq wehreq ahrereq Sísaba mía míaéra íre mó ke mó keéra peh morá ké úne.

²⁹ Ite Sísá Karáhé tagariáh ké púaq Ébaráhma kahnáh ké úkowana Manikánka Ébaráhma teawunserah ite kaweraitéhre.

4

Ite Manikáne animári úkúne i ehwéhne.

¹ Wenabo pukínaq káriq anínká wenabone marakó wene ménsámehnsá awaq mena mi tanáhráq íre meyahráhire. We káriq aní púana peh arambehri aní tahnsa míahnara mó kegá we wahnahnéra wene ménsámehnsánkakaq wahnahnatáhwe.

² We anotah aní úkéna wenaboga omaq atéh tánáhráq wewega wahnahninkehe.

³ Ite Sísá íre tagariaraunaraq pehgáriq animári tahnsa méq mina onserahnuraune. Owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqnarawéra wahnahnuruowe.

⁴ Awehraq tanáhráq Manikánka wenahni eqmarowana Asiu inínká we maqmarowana Asiu kené sánsánúwe.

⁵ Mósísine ehwehnka saiqnario ke sabiruankeheéna Manikáne animári míageheéna tumíowe.

⁶ Amahnága wene animári míona puana Manikánka wenahniné awa itene irupipeq eqmaréhre. Wenawanka iwíáh aitéhraq Manikánsabe, Iteriboe atone.

⁷ Amahnága ite íre arambehriraq saiqnariáh ké tahnsa méq peh Manikáne animári míone. Ite

wene animárí míona puana Manikánka moke náina naneq náinkéhe.

Poraga Kárétía keyábé iwíáh kikirú ehwehne.

⁸ Menah ite Maniká íre tagariarotaq owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqnarawéra íre Maniká Iteriboga tahnsanue wahnahnaitárówe.

⁹ Amahnága itega Maniká tagariáhwana wega ite tagariéhre. Tagariéh púaq aneqsabé owainawanseq wahnsawarinseqne sánsá sehgieyabe iuwahbehro? Se íre págegeowe. Segá íre séhréh aitaráhowe. Segá ite mó saiqnariéhboq aneqsabé sene sánsá sehgieyabe iuwahbehro?

¹⁰ Itega mó wehekáh mó tanáhráqsábé iwíáh iwíáhéq awehriowe. Itega mó íónkakaq ópeqkakáq sínaraqsábé sánsánowe. Íre kawerowe.

¹¹ Mi sansánonsabé nirupipeq págege agire. Ínéga séhréh aitó árámbéhríwé abehrúkinabo?

¹² Néne iyahnabo anímáríno, ínéga Asiu kené sánsánsábé iwíáhunserah iwíáhoró. Asiu kené sánsánká íné íre saiqnariéh púana ite menah míaronserahnue míaraugé. Iteba téh surautaq néne ehweh ireq íre ahqáho aintárówe.

¹³ Mi tanáhráq nuwahreuraunsabé mitaq iteruwahpeq íre kótaikorahu puana kaweq ehwéh téh teiátáuge. Mina ahrreraq matiaho?

¹⁴ Ite iuwahrieh nuwáhréuraugaq itega íné íre kaqnúwátówe. Írakaumo. Maniká míéhrabeqte íópeqté ánínseq Sísa Karáhéreqka iteba suroyataq tahirí itega se kawerue mehweh arítároró irino. Se kawerue mehweh arítáronserah íné moq mehweh aintárówe.

15 Mi tanáhráq itega iwíáh íwíáhurowe. Amahnága aneqsabé túbáh agoo? Néne niura awahreuraunsabé irutaboiraiteq itene iura meruqmaqme nienene urotaq tahirímé níátó irino teniátówe. Mina iahreraq itena teiúge.

16 Amahnága ite aiq pútaq ehwéh teiúnsabé íné itene naruo aní úkugo?

17 Mó kegá itensabé ehnenene aitera ite kawerue séhréh aitanéhe íwíáh íre owe. Itega néne ehweh sueq sene ehweh sehgiheéra itensabé ehnenene aítáwe.

18 Íné iteba míótáqkákáq íre míótáqkákáq wehukega ite aiq pútaq séhréh aitanéhe íwíáhotaq tahirímé aiq kaweri irino.

19 Néne iyahnabo anímáríno, kía míéh ínínká ani maqmianaitaq érinserah itensabé nirutaboirunka nirupipeq umehirana níerire. Sísa Karáhéga iwíáhinserah itene irupipeq tábúsoqme iwíáhirataq nirupipeq eyoyóinae.

20 Itega miraonsabé nirupipeq áhnte iwíáh kikiruge. Ite mó iwíáhigeheéna amahnága iteba méyabe nuwahbehre.

Maqmio inítéyábé pabeqme ehwéhne.

21 Mósísine ehweh sehgiyabe iuwahbeh keo, mi ehwéhmé aiq kawerue iahtebaho?

22 Manikáne sehiranka Ébárahma éhweh teíre. Ébárahmaga wene arambehri iní wenáwíq Égah abariúwana animai maqmarowe. Anehe Manikánka Ébárahma teawena, Arene ahreurá orenínéna animai maqmiankéhe úwe. *(Stat 16.15, 21.2)*

23 Wega irarúnka mó opéq mi orénínká animai maqmiowe. Minayabe se abahnináhnah míówana Manikáne ehwehnka aiq teíre.

24 Mi inítéráq pabeqme ehwéhne. Mina maqmíóya inítéwé téhtaré éhwéh tahnsanéna mahraue kéhre. Égahwe ebeqte éhwéh tahnsane. Moke wene animárímé saiqnaríáh ké wóe.

25 Árébía marákórápéqté sáwéh áwíq Sáínáie.* Égahwe mi sawéh tahnsane. Wereq wene animári saiqnaríáh ké púana we moq mah marákóipéqté Sarúsarama suwahpeq tahnsáne.

26 Mó iní, wene ahreurá íopeqté Sárúsárámáwé iteruwahpeq mire. We iteino wíre. Wene animári ite íre saiqnaríéh ké úne.

27 Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Orahiníno, arupipeq eyoyóue míahno. Ani íre uwo uwoue maqmiahna iníno, arupipeq eyoyóue iwíáh iwíáhúno. Áúwéh ínime áhnte anímárinseq míankehe. Wenawehqpa mía míai ínime peh táhmaro anímárinseq míagehe íre. *(Aisaia 54.1)*

28 Néne iyahnabo anímárinno, Manikánka omasa éhwéh teawunka mi korénínká Áhísáhki maqmiowe. Mina inserah Manikánka omasa éhwéh teiátáinka ite wene animári úkue míone.

29 Mi tanáhráq wenanoga pehipi maqmio anímáigá Manikánka irarúnka maqmio anímái áwíoqnówe. Mina únserah amahnága peh sinowaréhga maqmíáh kégá ite Manikáne Awanka maqitéh ké íwíoqnahwe.

---

* **4:25:** Manikánka sehgióro ú ehweh Sáínái sawéhrápéq Mósisi teawuwana sehiranúwe.

30 Íwioqnahnsabé Manikáne ehwehnka mahraréna, Arambehri inínseq wenahninseq kaqsuo. Mi anínká Ébáráhmane ahreuráné ahninkáwáreq monseráhnue sibowáné náneq awaq miehneho. Awaq miehnehboq ebeq piah ahnínkáwáreq wenanoreq kaqsuo ire. *(Stat 21.10; Sóni 8.35)*

31 Néne iyahnabo anímárino, ite Sísá tagariona puaq arambehri inímé ite íre wene animárí múne. Írakaumo. Ite wene ahreuráné animárí múne.

5

Wehukene sánsánká ite saiqnarieheho i ehwéhne.

¹ Mósísine ehwehnka saiqnariarairaq Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáráúnaga ite sabi iuwátáire. Mi ehwéhnká mónkakáq saiqnariehehboq peh morá Sísansabé aiq pútare ate şansanoro.

² Íné Poraga teiníboq írátíáhro. Asiu kegá síú amurúruáhnserah itega itene íú amurúruáhnaraq Manikánka itensabé, Kawerowe aitankéhe íwíáhoo? Mira íwíáhirataq Sísá Karáhéga miráú arámbéhrigá ite íre séhréh aitahráhire.

³ Mónkakáq teiníboq írátíáhro. Asiu kené síú amurúruáh sánsá miraonehe íwíáhirataq moke Mósísine ehweh sehgióro aitankéhe.

⁴ Mósísine ehweh sehgioneheqmúne íwíáho keo, mira íwíáhonka Sísá Karáhéga séhréh aitéh sánsá aiq súáhwana wega íre séhréh aitéhre.

⁵ Sísá Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikáne Awanka séhréh aitéhrana Manikánka,

Kaweqtaq mía míaowe aitankéhe. Itega mira íwíáhéq áwénunúne.

⁶ Sísá Karáhéreq mía míaó kegá síú amurúruáh sánsánkákáq síú íre amurúruáh sánsánkákáq monseráhnire. Mi sansátaré mirairanka íre séhréh aítahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare ateq mó keyábé irutaboíro sansánká séhréh aítahráhire.

⁷ Menahmé itega aiq pútaq sansá kawerue sehgirowe. Mi sansá súáhro insega teiena pagu pagunurairo?

⁸ Minawé íre Maniká, ite omaq itárái anínká iwíáh aítarái ehwéhne. Mó iwíáhigeheéna aneq ehwéh teinínkono?

⁹ Iteriborehga mah pabéqmé éhwéh iraréra, Páráwahipéq pehgáriq muoráhi naneq maréhrataq mi paráwáh moke muinae ewe.*

¹⁰ Péhe éhwéh irari anínká mó ehwéh teínsabé itene irupipeq iwíáh kikirowe. Mi pehe éhwéhni aní insebómo. Manikánka we tagéna kamah awinkéhe. Itene Wahnahnka séhréh aítahna puag péhe éhwéh sueq ínégá teiú éhwéh mónkákáq seh-gioneheqmóe íwíáhuge.

¹¹ Néne iyahnabo anímáрино, Manikánka kawerowe aitankéhboq itene íú amurúruáhro tei teinutaq tahirímé mó kegá íre níwíoqnah irino. Sísá Karáhéga itene ahababáq kaqsuena ite kaweraitanieéna awankátaq táhpawe putio ehweh tei teinunsabé mó kegá abiahnsa aintera níwíoqnahwe.

---

* **5:9:** Mi pabéqmé éhwéh áwahe mahrarúwe. Mina inserah itene irupipeq pehgáriq íre kaweq iwíáh kahnaraq mótaq anotah ahababáq úkinae. Ahwa kené pabeqme ehwéhme mahna tahnsa kéhre. Uwaruntútaq pehgáriq irá kekiaráhtáq apubúue anotah irárehre.

12 Itene íú amurúruáhro tei teino kegá seyene áwáhnta pirúéhrrataq aiq kawerinae.

Mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoro i ehwéhne.

13 Néne iyahnabo anímárino, mó naneqka ite íre saiqnariankeheéna Manikánka itensabé, Ínéba sero ue omaq itaráire. Mó naneqka ite íre saiqnaríéhnsábé ite iuwahbeh sansá íre kaweq sansá pehipi miraoneheqmqúne íwíáhiyehboq peh mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoro.

14 Mósísiga sehgióro ú ehweh áwahewé Sísaga aiq mahraréna, Arerensabé iwíáhue arutaboirónanserah mó keyábé moq iwíáhue arutaboiroro.

15 Póeráhqka tópah nehtaq mó áwáhu poeráhq pawe kaqsúéh serahniyeho. Mirairataq tobehue kobeq séberiyehboq kawerurero.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnserahnoro i ehwéhne.

16 Teiníboq írátíáhro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh serahnoro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáh sehgirataq itene irupipeqté áhbábáq iwíáh íre sehgioneheqmqóe.

17 Itene irupipeqté áhbábáq iwíáhákákq Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáhákákq íre monseráh púana tobehinonóye. Minayabe ite iuwahbeh sansá íre miraorahowe.

18 Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáh sehgirataq Mósísine ehwehnka ite íre wahnahnaitahráhire.

Irupipeqté áhbábáq iwíáhgá miraúna sansánsábé éhwéhne.

19 Itene irupipeqté áhbábáq íwíáhgá mirai sansá tagariáhwe. Mahna tahnsane. Mó aniné ahre weh abariéwé, íre kaweq iwíáhwé, ahababáq sansamé,

20 péhepehe maníkánsábé iwíáh iwíáh atewé, ánéhgiewé, ebehwe, tobehwé, ehwehwé, mó anínsábé aru págege atewé, ménsámehnsánsabe aigará pabekime, abiahnsa atewé, peh morá arerensabé iwíáh iwíáhéwé, sainkéwé,

21 mó keyábé íre kaweq iwíáh aritewé, píah néra múguwahgu agéwé, píribahriwe, ahriahri ehwehwehéwé, irupipeqté áhbábáqká moke mahna tahnsa ahabábáq áhwárehre. Menah teiátáu ehwéh mónkakáq teiníe. Mina tahnsano ke Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kioráhowe.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnsábé éhwéhne.

22 Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsámári teiníe. Mó keyábé arutaboiréwé, aru eyoyówé, aru ukiqme méwé, uwaréqme méwé, séhréh atewé, tábúsoqme ah nogewé, tábúsoqme arámbéhriéwé,

23 mó ke suwahbeh sansá miraéwé, we awahbeh sansá suena kaweq sansánéwé, minawari moke Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsáne. Sehgióro i ehwéhnká mah kawéq sánsá íre ahqáho aitahráhire.

24 Sísá Karáhé tagariáh kégá iwíáhéq Sísá pukú awánkátaq itene irupipeqté áhbábáqsábé iuwahbeh iwíáhwé, igará pabeki iwíáhwé aiq sutaune.

25 Manikáne Awanka oganúq ítarái puaq wega iwíáh aitéhnsábé sehgioneheqmúne.

26 Mó ke kiotaikuge éq píribahriiye. Mó ke ahababáraritého. Mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekíneho.

6

Iteite we séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, Sísa tagaríéh ánínká ahabaréna Síसानe sánsá suena peh túbáh agínawe íre kawerire. Mi anínká mónkakáq Síसानe sánsá kawerue sehginkeheéq ite Manikáne Awane sansá tábúsoqme sehgió kégá mi aní pehwehrué séhréh atáthro. Owainawanka ite moq ahabábq iwiáh aitehnehboq kawerurero.

² Iteite we séhréh atéhéq aru ukiq átéhoró. Mirairataqmé Sísa Karáhéga sehgióro i ehwéh kawerue sehgoráhowe.

³ Pehgáriq anínká iwiáhéna, Íné anotah aní múge ime wewensabé péhe íwiáhíre.

⁴ Ómiga wene wene arambehri tagéra, Aiq kawerugapómo éra iwiáhue tagahro. Arerene arambehriга mó aniné arambehri kiotaikínayabé iwiáh íwiáhiyehboq peh morá arerene arambehriyabé iwiáh íwiáhoró.

⁵ Minayabe arerene arambehri kawerue sehgio.

⁶ Manikáne ehweh áwáhnorinana íréh ánínkáwé moke kaweq naneq áwáhnori aní náwino.

Kaweq ayúnkákáq íre kaweq ayúnkákáqsábé pabeqme ehwéhne.

⁷ Péhe íwiáhiyehboq tábúsoqme iwiáhoró. Manikánsabe anetaníbo íwiáho ke kamah arinawire. Wehukénínká abehq náneq ayú uqmarahnaraq íre kaweq será iyanae. Kaweq naneq ayú uqmarahnaraq kaweq será iyanae.

⁸ Mina inserah arene arupipeqté áhbábq íwiáh sehginaraq kaweqtapéq íre awaqme iraipéq

pokiniewóne. Manikáne Awanka iwíáh atéh iwíáh sehginaraq oga mérapeq awaq miankéhe.

⁹ Kaweq sansánéq arambehri túbáh agiyehboq mi sansá íre susa peh kawerue sehgirataq Manikánka sainsuahna tanáhráq kagai apéq náinkéhe.

¹⁰ Minayabe séhréh arite tanahráq kahnaraq ómi kawerarítáhiro. Sísa tagariáh ké anotahtaq séhréh ariteq kawerarítáhiro.

Poraga Sísa awankátaq táhpagúnsabe iwíáh iwíáh ú ehwehne.

¹¹ Moke mahna parabarúó éhwéhmé ínégá peh ehweh teawúgana mó anínká sehiranéwéhre. Amahnága ínénégá sehirankara mewe mah pahsí sehiranue parabaruanie. Néne anotah sehirá tagahro.

¹² Síú amurúruáh kégá peh wehuke suwahbeh sansánsábé iwíáh iwíáhéra iú amurúruáhiro aitera pagu pagunowe. Pagu pagunéra peh morá Sísa awankátaq táhparó ehweh teri terinotaq tahirímé mó Asiu kegá síwíoqnah irino.

¹³ Síú amurúruáh kégá Mósísine ehweh moke íre sehgira peh ákáhtaq sehgirowe. Itega iú amurúruáhiro e ehwéh sehgirataq sega iwíáh iwíáhigehe. Itene ehweh kawerue sehgiówe éra iwíáh iwíáhigeheéra ite pagu pagunowe.

¹⁴ Ínégá mirauraunsabé íre iwíáh iwíáhéna peh morá Sísa miraúnsabe iwíáh iwíáhinauge. Sísa awankátaq táhpawe putionka mah marákóipéqté sánsánsábé néne iwíáhipeq aiq sutaugé. We putio tanáhráq íné moq pukuraunsabé mah marákóipéqté sánsá sehgieyabe íre nuwahbehre.

¹⁵ Síú amurúruáh sánsánsábé íre iwíáh íwíáhorahi naneq mire. Síú íre amurúruáh sánsánsábé moq monserahnire. Peh Manikáne Awanka wehukéniné arupipeq kaweratéhra na o aní úkinsabé minawé anotah iwíáh íwíáhorahi naneq mire.

¹⁶ Manikánka mi iwíáh sehgió ké wene animárínsábé arutaboirena siru ukiq sitéhre. Mi ke aiq pútaq Ísara kahnáh móe.

¹⁷ Mó kegá niru págege aintéhoéna ínéné Sísane arambehriu aní ména wene sánsá sehgiráuge. Mirauraunsabé mó kegá nubiq matowana nonkataq náonabí kéhre.

¹⁸ Néne iyahnabo animáríno, itene Wahnah Sísá Karáhéga séhréh aitéhre. Aiq míre.

Manikáne O Ehwehne
God's New Talk: The New Testament in the Awa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12